

Forskarna i sin egen grop

På förslag av utbildningsminister Tham har riksdagen beslutat att forskarutbildningen vid svenska universitet ska förändras radikalt från den 1 april i år. Det betyder att större delen av forskningen inom humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen riskerar att läggas ner. Att ingen bryr sig om saken, mer än akademiker själva, är desvärre deras eget fel.

Att det tar lång tid att skriva en doktorsavhandling inom dessa områden – 10 år är ganska normalt – har länge varit ett problem. Riksdagens beslut är fullt av oklarheter, men i princip betyder det att universitetet får anta väsentligt färre doktorander, som i gengäld ska bli klara fortare. De ska få tryggad försörjning för att på heltid, under högst 4 år, skriva tunnare och sämre avhandlingar, som inte längre ska ges ut i bokform.

Sämre och färre doktorer

Några enkla uträkningar visar att nettoresultatet inte bara blir sämre utan också färre doktorer, samtidigt som regeringen har målet att det ska bli flera. Dagens stora, genomarbetade doktorsavhandlingar utgör faktiskt också större delen av den kvalificerade forskningen inom humanism och samhällsvetenskap, eftersom lektorer och professorer antingen undervisar eller sitter i sammanträde. Tus publiceringen i bokform bort blir slutresultatet att allt färre akademiker ska forska mindre och bara bli lästa av varandra.

Många inom universitetsvärlden skrek i högan sky redan när de här tankarna presenterades i en utredning för ett år sedan. Men ingen lyssnade. Inte regeringen. Inte oppositionspartierna som antingen stödde förslaget eller nöjde sig med ljumma protester. Den allmänna opinionen var uppenbarligen ständöv. Nu råder en chockad tystnad från Umeå till Lund. Hur kunde vi bli överkörda så enkelt? suckas det i kafferummen.

Märkligt. Nog borde de lärde kunna se hur de själva grävt sig en grop. Skrivit mest för varandra har de ju gjort sedan åttonden. I det avscendet betyder riksdagsbeslutet bara en anpassning till verkligheten.

Fackspecialisering och ökad teoretisering behöver inte betyda sämre forskning, men det betyder definitivt krympande läsekrets. Och att i lättillgänglig form förklara för "den bildade allmänheten" vad man håller på med betraktas inom universitetsvärlden som suspekt. Någon Henrik Schück eller Nils Ahn-hund finns inte längre.

Vore universitetsforskningen ett politiskt parti kunde man säga att den har misslyckats med den grundläggande uppgiften att föra ut sitt budskap. Därför har opinionsforskarna sjunkit så lågt att Carl Tham kan göra som han vill. En alternativ tolkning är förstås att humanister och samhällsvetare, precis som folkpartiet och centern, trots allt har flitt ut budskapet. Alla vet vad de står för. Det är bara det att ingen tycker det är något att ha.

KLAS ÖSTMAN

Hur Europa formas med islam som fiende

Unionsprojektet har en dold agenda som uppenbaras när några hundra kurder landstiger i Italien, skriver Magnus Karaveli.

För dem som bejaktar upp-givandet av den nationella suveräniteten är Europeiska unionen alternativet. Sverige är landet som tvångsteriliserade sina medborgare och som till skillnad mot andra europeiska länder ingenting lärt av andra världskriget. Mot detta usla land med sin inskränkta nationalism ställs Unionen, inkarnationen av tolerans och upplyst internationalism. Ju mindre svenska och ju mer europeiska vi blir, desto bättre.

Nya gränser dras upp

Men unionsprojektet, överstatligheten, innebär att nya gränser dras upp, såväl utåt som inåt. Detta stod klart när EU-länderna under sitt toppmöte i Luxemburg förra månaden beslutade att hålla Turkiet utanför utvidgningsprocessen. Turkiet har sedan 1963 ett associationsavtal och ingår numera i en tullunion med EU. Landet är medlem i Euro-paratet och dessutom en viktig del i det europeiska säkerhetssystemet genom medlemskapet i Nato. Ändå förvägrades Turkiet, som ansökte om medlemskap redan för tio år sedan, kandidatstatus.

De skäl som angavs var bristande respekt för mänskliga rättigheter, kurdfrågan och de dåliga relationerna med Grekland. Klart är att Turkiet inte kan komma i fråga för medlemskap förrän landet till fullo uppfyller de demokratiska och andra kriterier som unionen uppställt.

Slovakien inget föredöme

Men detta gäller samtliga ansökarländer. Slovakien är heller ingen exemplarisk demokrati; nyligen har till exempel en ändring av vallagen genomförts, vilket kommer att försvåra för den ungerska minoriteten att bli representerad i parlamentet. I Tjeckien utsätts den zigeniska minoriteten för omfattande diskriminering. Dessa brister till trots har dörrer till EU öppnats. Det framhålls att EU-medlemskapet är ett incitament för de forpa kommuniststaterna att stärka demokratin. Men så resoneras det inte när det gäller Turkiet.

Självklart hade möjligheterna för EU-länderna att påverka utvecklingen i Turkiet i demokratisk riktning ökat om de givit Ankara ett tydligt medlemskapsperspektiv. På samma sätt hade den grek-turkiska konflikten lättare kunnat desarmeras och en lösning av Cypern-frågan underlättats. Men det politiskt rationella fick stå tillbaka för kulturell och religiös inskränkthet. De inblandade vet att den egentliga anledningen till att turkarna inte är välkomna är att de har fel religion.

Låt hoppet fara. Helmut Kohl har knackat in ett apokryft tillägg till Maastricht-avtalet. Teckning av Riber Hansson. Återgiven med tillstånd av Svenska Dagbladet.

Moderatpolitikern Margaretha af Ugglas förklarade häromåret att det aldrig kan bli aktuellt med EU-medlemskap för Turkiet då landet "inte är en del av Europa". Gunnar Lund, statssekreterare på UD, har försvarat exkluderingen av Turkiet från utvidgningsprocessen: med orden "turkarna är ju inte européer". Hans chef Lena Hjelm-Wallén påstod nyligen att det vore "förödmjukande" för östeuropéerna att bli placerade tillsammans med Turkiet. Före Luxemburgmötet klargjorde hon att Turkiet visserligen är ett viktigt partnerland för EU, men att det fick "räcka med det". Det spelar med andra ord ingen roll hur snälla turkarna än är mot kurderna.

Utstängandet av turkarna från familjekretsen innebär att det europeiska definieras i termer av kristenhet, och det utan att det med ett ord nämns i Romfördraget eller Maastrichtavtalet.

Gräns vid Bosporen

Geografiskt brukar Europas gräns dras vid Bosporen (samtidigt inkluderas, en smula ologiskt, Cypern i den europeiska geografin). Ändå bildar Balkan och Anatolien i mångt en gemensam kulturskrets. Och det är i Anatolien som vi finner mycket av ursprung- et till den västerländska civilisationen. Där finns fler antika fornlämningar än i Grekland. Europas gränser är minst sagt flytande. De kulturella karaktären har således en besvärlig – och i grunden omöjlig – uppgift.

Bertil Ohlin menade på sin tid att föreställningen om Europas enhet tillhörde mystikens värld. Ohlin framhöll att nordborna i kulturlära karaktären har således en besvärlig – och i grunden omöjlig – uppgift. Bertil Ohlin menade på sin tid att föreställningen om Europas enhet tillhörde mystikens värld. Ohlin framhöll att nordborna i kulturlära karaktären har således en besvärlig – och i grunden omöjlig – uppgift.

invandrarna. Tyskland, som inte accepterar de invandrade barn som medlemmar i den nationella gemenskapen därför att de inte är av tyskt blod, lär knappast betrakta fransmän av algerisk eller väst-indisk extraktion som européer.

Enligt Harvardprofessorn Samuel Huntington löper gränsen mellan det europeiska och det icke-europeiska rakt igenom kontinenten. Katoliker och protestanter är européer, de ortodoxa är det inte. Ingen kan förneka att skillnaderna inom den europeiska kristenheten varit – och är – betydande.

Gränsen vid Bosporen
Gränsen vid Bosporen (samtidigt inkluderas, en smula ologiskt, Cypern i den europeiska geografin). Ändå bildar Balkan och Anatolien i mångt en gemensam kulturskrets. Och det är i Anatolien som vi finner mycket av ursprung- et till den västerländska civilisationen. Där finns fler antika fornlämningar än i Grekland. Europas gränser är minst sagt flytande. De kulturella karaktären har således en besvärlig – och i grunden omöjlig – uppgift.

Alf Svensson skrev dock nyligen, efter att ha deltagit i en konferens i Grekland med prelater från det ortodoxa Balkan, att vi svenskar "måste söka oss ner i de europeiska traditionerna, i de existentiella värdegrunder på vilka Väst- och Östeuropa vilar". Annars kommer vi, varnade han, att harna i en europeisk periferi – en smält halsbrändande, religiös/kulturell variant på det bildiska randstatemat.

Alf Svenssons försök att förena det protestantiskt svenska med det ortodoxt grekiska, bulgariska och serbiska är ett tidens tecken. Uniteringsprojektet fördrar att Europas invånare knyts samman kulturellt, att de pådryglas en gemensam identitet. I takt med att den politiska makten lyfts bort från nationerna till den överstatliga nivån växer

också behovet av en konstruerad europeisk nationsidentitet. Om inte medborgarna i de gamla, förankrade nationerna omdefinierar sig som européer i första hand kommer de överstatliga besluten att brista i politisk legitimitet. Och den enda grund på vilken en övernationell europeisk identitet kan byggas är, när allt kommer omkring, kristendomen. Den är den minsta gemensamma nämnaren för ett annars kulturellt i högsta grad diversifierat Europa.

Behov av en fiende

För att det nationella ska kunna trängas undan, och katolska, protestantiska och ortodoxa traditioner smältas samman, behöver Europa dessutom "den Andre". Europeisk självdefinition förutsätter existensen av en gemensam fiende, en motidentitet. Turkarna ska inte försöka bli européer (vilket för dem betyder att vara moderna) utan tillhandahålla denna motbild. Så för att upplösa nationsgränser som inte utgör något hot mot freden förstärker Unionen en verkligt konfliktalstrande civilisationsgräns mellan kristet och muslimskt.

Det är inte bara Turkiet som hålls utanför murarna. När några hundra kurdiska immigranter landstiger på den italienska kusten griper paniken omkring sig i EU. I Schengen lades grunden till *Festung Europa*. Och innanför dess murar finns miljoner muslimer vars utanförskap riskerar att permanentas. Ty hur ska de kunna identifiera sig med en gemenskap som grundas på skillnaden mot det muslimska? En muslimsk invandrare kan assimileras sig i svenskheten – den nationella identiteten innehåller mer än religion – men inte i en "europeiskhet" som nödvändigt måste vara konstruerad på kristen, eller närliggande judisk-kristen, grund.

MAGNUS KARAVELI